

PREGÓ DE LA FESTA MAJOR DE 1995

Benvolguts amics torroellencs, excel·lentíssimes autoritats, Sr. Alcalde.

És gratificant estar entre vosaltres aquesta vesprada d'inici de la vostra Festa Major. Ho és més pel fet d'haver estat convidat a ser-ne pregoner. El Sr. Alcalde m'ha proposat aquesta escomesa que, amb tot l'afecte, he acceptat, i li ho agraeixo de tot cor.

Cert que, d'una banda, sento les meves limitacions, sobretot pensant que en el transcurs dels anys han passat per aquesta tribuna il·lustres pregoners que, amb saviesa, s'han fet ressò de la història, la cultura, la humanitat i les singularitats de les esperances i perspectives dels torroellencs. Però, d'altra banda, sento el goig d'estar enmig vostre i vull agrair-vos de nou els anys passats entre vosaltres. Ho sento, més que per haver estat rector d'aquesta feligresia, per l'afecte, l'amistat i les atencions que m'heu mantingut i que són el més agradable record.

De cap manera em requen els anys passats a la vostra vila, on vaig compartir moltes il·lusions, alegries, esperances i dolors. Ningú no em tancà la porta i em vàreu deixar ser un torroellenc més, i com m'agradaria de continuar essent-ho!

A Torroella, hi vaig trobar persones bones, ideals eloqüents, laboriositat innegable, esperit obert als horitzons que la societat nova ens anava oferint; sobretot l'esperit i la conducta dels bons empordanesos, que és el que m'encoratja a mi. Per això, accepto la invitació del Sr. Alcalde d'ésser pregoner d'aquesta Festa Major, sense cap ambició de descobertes. Només amb les paraules que em surtin del cor.

Vaig començar a conviure entre vosaltres en aquell sol ixent de les llibertats, quan encara es feia camí a empentes i rodolons i, fins i tot, en la clandestinitat. Estàveu a punt d'assumir responsabilitats per la nova societat i el nou poble que s'apropava. Volíeu solidaritat, progrés, dinamisme. Estimàveu el poble i el desitjàveu diferent. Lluitàveu per un país, una terra i una pàtria. Estimàveu una cultura, una senyera i un camí. Havíeu obert horitzons. Havíeu començat un treball. El Casal del Montgrí n'era una mostra. A través d'aquesta institució, dels seus afiliats i dirigents, i de la revista, éreu motor de nous afanys. El Casal era un seguir les inquietuds llunyanes, d'unes institucions, d'una cultura, d'una història i d'uns noms truncats per la foscor dels malaurats cinquanta anys. Penso, entre tants, en l'inoblidable mossèn Viver, a qui heu dedicat un carrer i un monument, i que bé mereix que es publiquin els seus escrits.

En el moment de la transició política, el Casal del Montgrí fou una llum oberta a les noves generacions. Em sento orgullós d'haver estat al vostre costat en aquella hora i d'haver participat de la riquesa d'aquells esdeveniments. Recordo el seguit de conferències i col·loquis: política, cultura, societat, ecologia... molts dels temes probablement incompresos en

aquell temps. Del Casal, en neixen els concursos literaris, les manifestacions lúdiques, les excursions a diferents indrets. Del Casal, en neix la política ciutadana, la cultura popular i, perquè no dir-ho, la municipalitat i els seus dirigents.

Del Casal neix el Foment de la Sardana i els dansaires del Montgrí, sota la batuta del bon amic i malaguanyat Enric Farriol, de qui guardo un bon record. La cobla Foment en fou la continuació.

El Casal feia camí. Diferents juntes i diferents presidents. Alguns encara hi perseveren. Neix el fervor per la música. En Josep Lloret n'és el capdavanter. Ben aviat, a través de Joventuts Musicals, Torroella esdevé seu de famosos concerts. Recordo aquells inicis, quan ens telefonava l'orquestra simfònica Franz Listz. Havien d'omplir un vuit en el programa. Torroella els acull. Èxit. L'església plena. Ens ofereixen una cantada dels Petits Chanteurs de la Coix de Boi, de Suïssa. Nou èxit. L'església plena, però el petit entrebanc: la coral infantil portava dansaires; eren nenes molt maques amb vestits transparents. Primer avís del bisbat. Els bisbats s'assabenten de tot. Aleshores no eren permesos els concerts a l'església, i més amb nenes amb vestits de gasa. Ben aviat comprometem l'Escolania de Montserrat. Molt de tràfec, bé ho sap en Josep Lloret. Mentre, descobrim les insignes figures musicals, fills de Torroella, i insignes monjos de Montserrat, els P. Anselm Viola i Benet Julià. L'Escolania interpreta un memorable concert, que uns anys després repetirà. S'estrena la Missa Solemne a 8 veus i orquestra del P. Anselm Viola. Se'ns fa donació d'una partitura numerada que es guarda a l'Arxiu Parroquial.

Torroella ben aviat esdevé centre internacional de la música. Joventuts Musicals en són els promotors. El marc incomparable de l'església gòtica parroquial ho acull i n'és el bell paratge. Tot funciona amb entusiasme, il·lusió i voluntarietat. Bancs, cadires, empostissats. Tot ronda d'aquí cap allà. Repeteixo, ho sap bé prou en Josep Lloret, que n'és l'ànima.

Primeres eleccions municipals. Eren la novetat. Tothom té pressa després de cinquanta anys d'abstinència. El municipi està mancat de locals. Cal aixoplugar-se a l'Esplai. En la manca d'autoritat, m'atreveixo a cercar en les golfes municipals objectes allà mal guardats des de la Guerra Civil que són patrimoni de l'antiga església dels Dolors: la corona, el cor i les espases de plata. Són guardats a l'Arxiu Parroquial. També hi ha un pergami, dels insignes privilegis reials, que em lliura un capellà, el qual l'ha aconseguit d'un antiquari gironí. La resta d'objectes estaven ensacats en les malgirbades, aleshores, golfes municipals.

Nou ajuntament. Ara va de debò. S'arrangen els carrers i alguna plaça. Els voltants de l'església queden dignificats. Es milloren serveis i es publiquen projectes. Es construeixen escoles, camp de futbol, museu municipal. El Cine Petit és un èxit per a petits i grans.

Neixen els grups de cantaires, els d'havaneres i el Cor Parroquial. Aquest darrer, de moment, només canta cançons de missa, més tard ho farà amb altres cants. Sempre, uns i altres ho fan amb destresa: havaneres, cant coral. Cantaires del Montgrí, Grup Cantem, Coral Anselm Viola... La roda del cant es fa gran. Bells records d'aquella hora. Hores d'assaig, el porró de vi de missa, les galetes, xerrameques, al·leluies i endavant.

La casualitat em porta a retrobar una pila baptismal del segle XIV,

oblidada des de fa tres-cents anys. Estava soterrada a les escales del campanar. Fa un metre i deu centímetres d'amplada i un metre i cinc centímetres d'alçada. Una vegada restaurada, s'ha pogut col·locar en una de les capelles laterals de l'església, juntament amb un petit retaule i la Mare de Déu de la Candelera, retrobats a les golfes de l'ermita de Santa Caterina. Boniques peces d'art que cal mostrar. En aquest context, se celebrava el 375è Aniversari de la consagració de l'església parroquial (1609) i la Pasqua Jove, que aparcà el pas d'un miler de joves. El bisbe hi assistia i estrenàvem el petit orgue, que bon esforç havia costat.

L'Hospital de la vila celebrava un centenari. Cent anys de presència de les religioses de Sant Josep al seu servei. Festa grossa. Benvingudes i ben mantingudes, gràcies a Déu. I mentre, també em faig ressò de l'esforçat treball i preocupació per l'Hospital per part del Patronat que el dirigeix. Els seus components són l'ànima de la seva remodelació i ampliació. Cal remarcar, per sobre de tots, l'impuls i la dedicació a aquest servei de la senyora Mercè Sala, qui té ben merecuda la Medalla del Montgrí que li han concedit.

Amics, entrem de ple en la Festa Major. Amb aquest acte la inaugurarem. Ja han repicat les campanes. Les campanes tenen el seu llenguatge. Avui parlen de Festa Major. Festa de Sant Genís, aquest sant d'Arles, escriptor, notari lletrat, comediant, diuen alguns, dedicat al mim, i màrtir en temps de Diocleciana.

La Festa Major és una solemnitat que els pobles dediquen a un sant, anomenat patró, o a una gesta històrica popular. En la Festa Major, cal comptar amb la missa solemne, sempre ben concorreguda, i abans amb la processó del sant. També, en altre temps, hi havia el predicador canonge o frare de renom. Els gegants i els capgrossos, seguits de música de banda, acompanyaven les autoritats.

Entre els actes populars, no hi manquen les cercaviles, les sardanes i els balls a l'emalat. Representacions teatrals i líriques, competicions infantils, fires i focs d'artifici. La corporació municipal sol presidir els actes i en la majoria de les famílies hi ha àpat amb convidats.

Les festes majors catalanes se celebren des del segle XII. En el XIV, la prodigalitat de les despeses va fer que moltes constitucions sinodals dels bisbats posessin límits als clergues, per la quantitat de les despeses i dels convidats. Ferran II, en una pragmàtica del 1487, prohibeix les despeses superiors als 10 sous per a cada foc o llar, amb la imposició de penes als contraventors. Però la llei és ben aviat derogada a petició dels pagesos, que al·leguen usos i costums.

És la nostra festa. Deixem repicar les campanes. És Sant Genís, el nostre patró. Si cal, acostem-nos demà a l'església. Venerem la relíquia, feta d'humil matèria, guardada de l'expoliació. Venerem la imatge feta de talla per l'escultor Josep Camps i beneïda el 1945 pel rector d'aleshores, mossèn Josep Garrido.

Avui, en aquest pregó, no voldria deixar passar el dolor de Bòsnia. Sabeu, vosaltres, molt del seu sofriment. S'ha obert una campanya d'ajuda. La solidaritat és en el vostre cor.

Fa pocs anys, abans d'iniciar-se aquella guerra, un grup de torroellencs

hi anàvem de viatge. Boniques terres i rics monuments. Gratificant acolliment per part dels seus ciutadans. Ara ja no és igual. Ciutats cremades, pobles bombardejats, orfes, viudes, pares i fills maltractats, famílies destrossades, noies violades, homes massacrats.

Mostar, amb les nombroses mesquites i bassars. Pont sobre el Neretva, on ets?

Banjeluka, amb la fortalesa romana, la seva indústria i les fonts minerals, deserta i plagada de canons.

Jaice, amb el salt d'aigua, les mesquites, els museus i els palaus, ja no es pot visitar.

Sarajevo, la capital, ciutat antiga i moderna. Coexistència de cultures i religions. Edificis austers de l'època colonial; edificis turcs seculars. Mesquita de Gasi, amb els tapissos i l'esplèndida decoració. Esglésies ortodoxes, icones i orfebreria oriental. El Museu de la Revolució i el Nacional. El parc de Vraca, amb el monument a les víctimes de Sarajevo de la Segona Guerra Mundial, amb el nom dels seus dotze mil màrtirs gravats en els seus murs. Ara més noms i més víctimes.

Al costat d'una mesquita, una sinagoga. Al costat d'un minaret, un campanar. Què ha passat, oh Bòsnia? On és la teva amiatat? Què ha passat?

Bòsnia ens necessita. Necessita solidaritat, ajuda, equipaments, roba i menjar.

Avui toquen les campanes de la festa. Demà venerarem el sant. Que visquem la festa en pau. I recordem Bòsnia i els bosnians.

També a Hiroxima i Nagassaki, fa cinquanta anys, hi explotà la innecessària bomba de destrucció i de maldat. Fa cinquanta anys s'acabava el suplici d'Auschwit, Mathausen i Dachau. Allà moriren compatriccis nostres, compatriccis de les nostres llars.

Per acabar, deixeu-me fer ressò dels 150 anys del naixement de mossèn Cinto Verdguer, poeta de Catalunya i mestre del gai saber. Jacint Verdguer, convertit en un dels clàssics més importants de la literatura catalana, és un poeta encara vigent. Corre el risc de quedar desapercebut, com una figura del passat. Quants de nosaltres recordem de la infantesa aquells poemes i cants fets pregària angelical. Entonem sovint el *Virolai* i *L'Emigrant*. Potser el Bon Jesuset, nades i cants eucarístics i marians. Potser hem llegit el *Canigó* o *L'Atlàntida*. Poemes d'amor, d'esperança; poemes a la terra que ell tant va estimar.

La poesia de Verdguer no solament ha estat lligada a les seves vicissituds personals, no sempre favorables, sinó a la nostra societat. Primer, a l'Església a la qual servia, tot i ser maltractat. També al país, al poble català. La seva contribució a la llengua fou ben eficaç. Crec que aquest any verdguerianà ens hauria d'esperonar a la descoberta dels seus cànctics, carregats de la saviesa popular.

Moltes gràcies. Bona festa a tothom.

Josep Quer i Fusté